

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

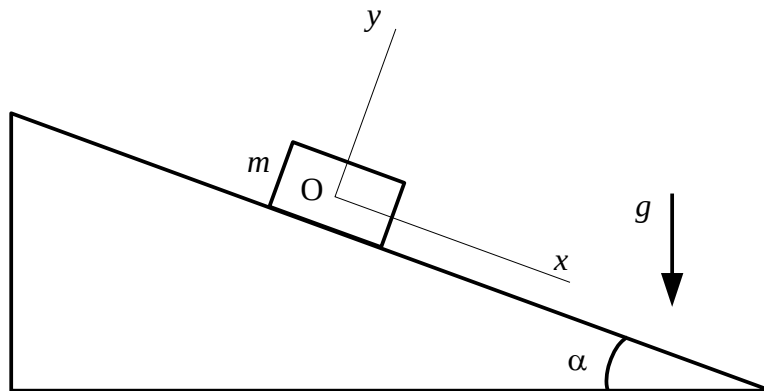
Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

Problema 1

(10,0 puncte)

Un corp încărcat electric se află pe plan înclinat în câmp magnetic constant și omogen $(0, 0, B_z)$. Masa corpului este m , iar sarcina $q > 0$. Coeficientul de frecare dintre corp și plan este $\mu < \tan \alpha$, α – unghiul de înclinare a planului față de orizont. Să se determine ecuațiile de mișcare a corpului $x(t)$, $y(t)$ pentru 1. $B_z > 0$ și 2. $B_z < 0$, la un interval de timp Δt de la începutul mișcării. Să se considere, că Δt satisface inegalitatea $\Delta t \gg \frac{m}{qB\mu}$, unde $B = |B_z|$. E posibil să aveți nevoie de funcțiile $v_x = \dot{x} = a + b \sin(\omega t)$ și $v_y = \dot{y} = c - b \cos(\omega t)$.

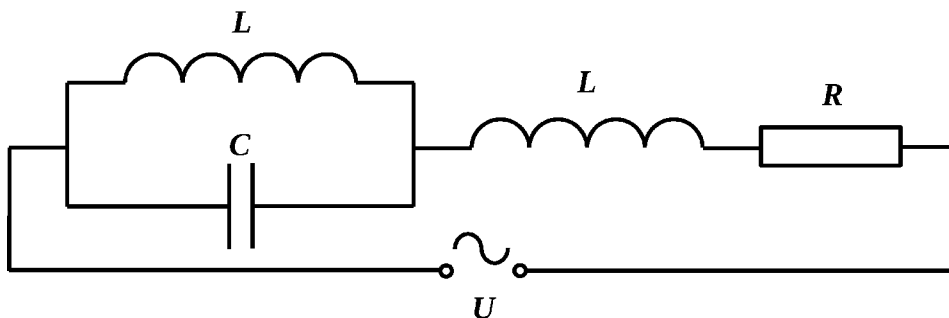
Problema 2

(10,0 puncte)

A. (3,0 puncte)

Un contur oscilant LC supraconductor ($L=10$ H, $C=10$ μ F) este inclus într-un circuit, prezentat în figură ($R=1$ Ω , $U=U_0 \cos \omega t$, $U_0=1$ V).

1. Determinați valoarea frecvenței ω a generatorului de tensiune, de frecvență joasă, pentru care curentul consumat de generator va fi minim. (0,5 puncte)
2. Pentru ce frecvență ω_1 curentul va fi maxim? (1,5 puncte)
3. Care este valoarea de amplitudine a curentului pentru $\omega = \omega_1$. (0,5 puncte)
4. Găsiți amplitudinea tensiunii pe bobina de inductanță pentru $\omega = \omega_1$. (0,5 puncte)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

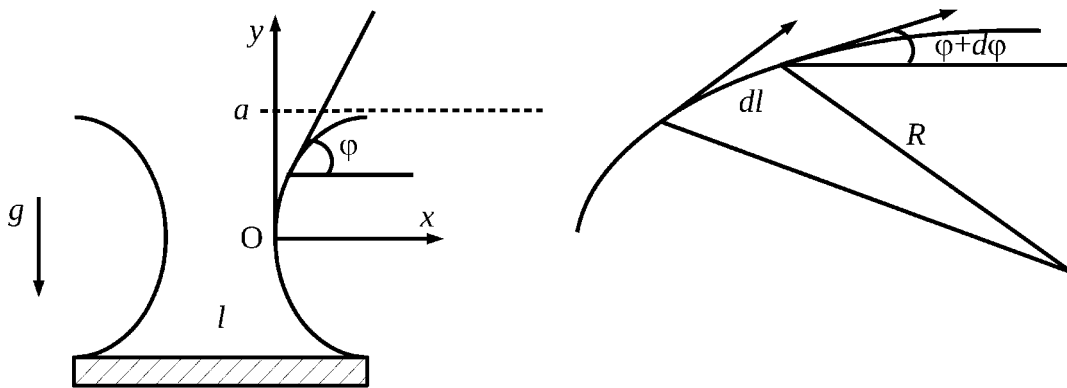
B. (7,0 puncte)

La scufundarea unei plăci dreptunghiulare lungi de lățime l în lichid de densitate ρ se formează un menisc. Lichidul cu tensiunea superficială σ formează un menisc convex la scufundarea plăcii. Fie a este nivelul lichidului pentru $x \rightarrow \infty$. Scrieți ecuația echilibrului hidrostatic cu ajutorul formulelor lui Laplace. Folosiți definiția razei de curbură a suprafeței laterale a lichidului:

$$\frac{1}{R} = -\frac{d\varphi}{dl}, \quad dl = (dx^2 + dy^2)^{\frac{1}{2}}$$

unde φ este unghiul de înclinare a tangentei față de axa x .

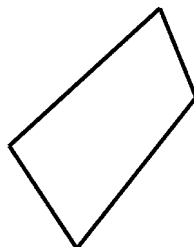
1. Găsiți funcțiile $x(\varphi)$, $y(\varphi)$, ce definesc ecuația suprafeței laterale a lichidului în formă parametrică. (5,5 puncte)
2. Determinați constanta a , care caracterizează dimensiunile meniscului în dependență de ρ , g , și σ . (0,2 puncte)
3. Ce valoare are mărimea a pentru apă? ($g=9,81 \frac{m}{s^2}$, $\sigma=72,8 \cdot 10^{-3} \frac{N}{m}$). (0,3 puncte)
4. Pentru ce valoare a lățimii plăcii l ultima nu se va scufunda, dacă forța de tensiune superficială este îndreptată vertical în sus. (1,0 puncte)

Problema 3

(10,0 puncte)

În figură este prezentată imaginea dreptunghiului, lungimile laturilor căruia se raportează ca 2:1. Imaginea este obținută cu ajutorul lentilei convergente. Să se găsească poziția lentilei, centrul optic al ei și axa optică principală.

probleme propuse de: dr. hab., prof. univ. Alexandr Cliucanov
 dr. hab., conf. cerc. Denis Nica
 dr., conf. cerc. Sergiu Vatavu
 Universitatea de Stat din Moldova

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

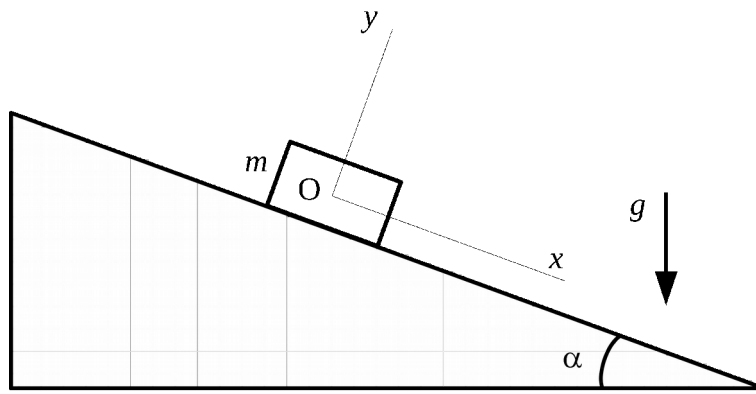
Теоретический тур ORF 2017,

12 класс

Задача 1

(10,0 баллов)

Заряженное тело находится на наклонной плоскости в однородном и постоянном магнитном поле $(0, 0, B_z)$. Масса тела m , заряд $q > 0$. Коэффициент трения о плоскость $\mu < \tan \alpha$, α – угол наклона плоскости к горизонту. Найдите уравнения движения тела $x(t)$, $y(t)$ при 1. $B_z > 0$ и 2. $B_z < 0$ спустя промежуток времени Δt , после начала движения. Считайте, что Δt удовлетворяет неравенству $\Delta t \gg \frac{m}{qB\mu}$, где $B = |B_z|$. Вам могут потребоваться функции $v_x = \dot{x} = a + b \sin(\omega t)$ и $v_y = \dot{y} = c - b \cos(\omega t)$.

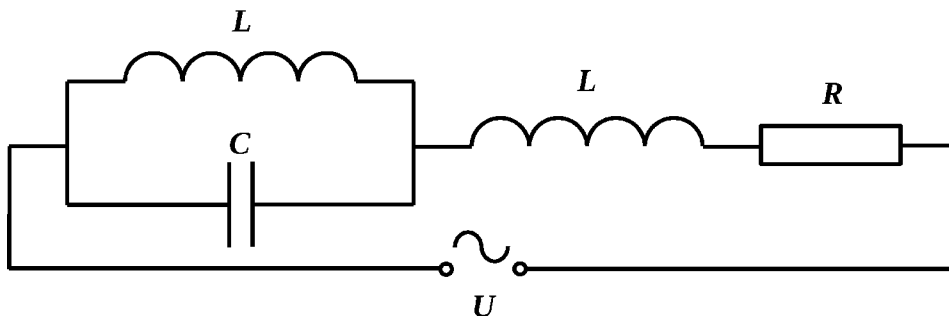
Задача 2

(10,0 баллов)

A. (3,0 балла)

Сверхпроводящий колебательный LC контур ($L=10$ Н, $C=10$ μ F) включён в цепь, представленную на рисунке ($R=1$ Ω , $U=U_0 \cos \omega t$, $U_0=1$ V).

1. Чему равна частота ω генератора напряжения низкой частоты, при которой ток, потребляемый от генератора, оказывается минимальным? (0,5 балла)
2. На какой частоте ω_1 ток будет максимальным? (1,5 балла)
3. Чему равна амплитуда тока при $\omega = \omega_1$? (0,5 балла)
4. Найдите амплитудное напряжение на катушке индуктивности при $\omega = \omega_1$. (0,5 балла)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Теоретический тур ORF 2017,

12 класс

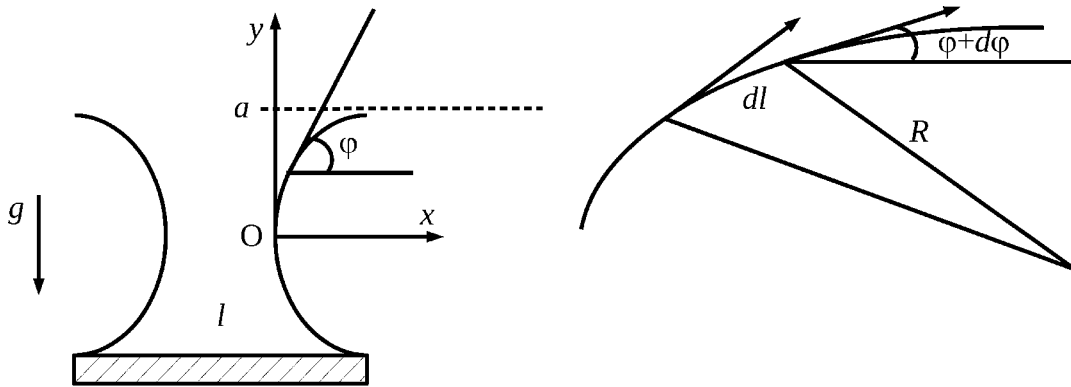
В. (7,0 баллов)

При погружении длинной прямоугольной пластины ширины l в жидкость плотности ρ образуется мениск. Жидкость с поверхностным натяжением σ не смачивает пластину. Пусть a уровень жидкости при $x \rightarrow \infty$. С помощью формулы Лапласа запишите уравнение гидростатического равновесия. Используйте определение радиуса кривизны боковой поверхности жидкости:

$$\frac{1}{R} = -\frac{d\varphi}{dl}, \quad dl = (dx^2 + dy^2)^{\frac{1}{2}}$$

Здесь φ угол наклона касательной к оси x .

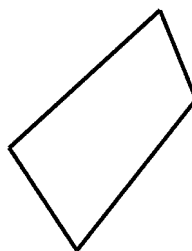
1. Найдите функции $x(\varphi)$, $y(\varphi)$, определяющие уравнение боковой поверхности жидкости в параметрической форме. (5,5 баллов)
2. Определите постоянную a , которая характеризует размеры мениска в зависимости от ρ , g , и σ . (0,2 балла)
3. Чему равна величина a для воды? ($g=9,81 \frac{m}{s^2}$, $\sigma=72,8 \cdot 10^{-3} \frac{N}{m}$). (0,3 балла)
4. При какой ширине l пластина не утонет, если сила поехностного натяжения направлена вертикально вверх. (1,0 балла)

Задача 3

(10,0 баллов)

На рисунке представлено изображение прямоугольника, длины сторон которого относятся как 2:1. Изображение получено с помощью собирающей линзы. Найдите положение линзы, её оптический центр и главную оптическую ось.

probleme propuse de: dr. hab., prof. univ. Alexandr Cliucanov
 dr. hab., conf. cerc. Denis Nica
 dr., conf. cerc. Sergiu Vatavu
 Universitatea de Stat din Moldova

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

Problema 1

(10,0 p)

Soluție

Mișcarea corpului are loc în planul xOy și este supusă legii lui Newton:

$$m\vec{a} = m\vec{g} + q[\vec{v} \times \vec{B}] + \vec{N} + \vec{F}_{mp} \quad (1)$$

În proiecții pe axele x și y :

$$m\ddot{x} = mg \sin \alpha - \mu N + q \dot{y} B_z \quad \text{și} \quad m\ddot{y} = N - mg \cos \alpha - q \dot{x} B_z \quad (2)$$

(2,0 puncte)

Corpul se află pe plan înclinat în condiția:

$$\begin{aligned} \dot{y} = \ddot{y} = \ddot{y} = 0 \quad . \\ N = mg \cos(\alpha) + q \dot{x} B_z \end{aligned} \quad (3)$$

(1,0 punct)

1. $B_z > 0$ Forța de reacție a suportului N crește odată cu mărirea vitezei corpului $\dot{x}$ până atunci până când accelerația $\ddot{x}$ nu va deveni zero pentru $\mu N = mg \sin \alpha$

(1,0 punct)

Apoi corpul se va mișca uniform de-a lungul axei Ox cu viteza:

$$v = (\dot{x})_{max} = \frac{mg}{qB\mu} \sin \alpha (1 - \mu \operatorname{ctg} \alpha) \quad (4)$$

(1,0 punct)

2. $B_z < 0$ Reieșind din ecuația (3) $N = mg \cos \alpha - q \dot{x} B$ $B = |B_z|$. Forța de reacție N se micșorează odată cu mărirea vitezei și pentru

$$\dot{x} = v_0 = \frac{g \cos \alpha}{\omega} \quad , \quad \omega = \frac{qB}{m} \quad (5)$$

(0,5 puncte)

forța de reacție devine egală cu zero, ca urmare a faptului că forța Lorentz este îndreptată în sus, de-a lungul axei Oy . Apoi, în zbor, mișcarea corpului este descrisă de legile lui Newton.

$$\ddot{x} = -\omega \left(\dot{y} - \frac{g}{\omega} \sin \alpha \right) \quad , \quad \ddot{y} = \omega \left(\dot{x} - \frac{g}{\omega} \cos \alpha \right) \quad (6)$$

(0,5 puncte)

Vom folosi funcțiile din condiția problemei. Să calculăm

$\dot{x} = b\omega \cos(\omega t)$, $\dot{y} = b\omega \sin(\omega t)$. Substituind $\dot{x}$ și $\dot{y}$ în ecuațiile (6), vom obține

$$\ddot{x} = b\omega \cos(\omega t) = -\omega \left(c - \frac{g}{\omega} \sin \alpha - b \cos(\omega t) \right) \quad , \quad \text{de unde rezultă că} \quad c = \frac{g}{\omega} \sin \alpha$$

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12
(0,5 puncte)

$\ddot{y} = b \omega \sin(\omega t) = \omega(a + b \sin(\omega t) - \frac{g \cos \alpha}{\omega})$ soluționând această ecuație, vom obține

$$a = \frac{g}{\omega} \cos \alpha = v_0 \quad c = v_0 \operatorname{tg} \alpha$$

(0,5 puncte)

Din condiția $\dot{y}(0) = c - b = 0$ determinăm $b = v_0 p$, unde $p = \operatorname{tg} \alpha$. Astfel, obținem definitiv:

$$\dot{x}(t) = v_0 + p v_0 \sin(\omega t), \quad \dot{y}(t) = v_0 p (1 - \cos(\omega t)) \quad (7)$$

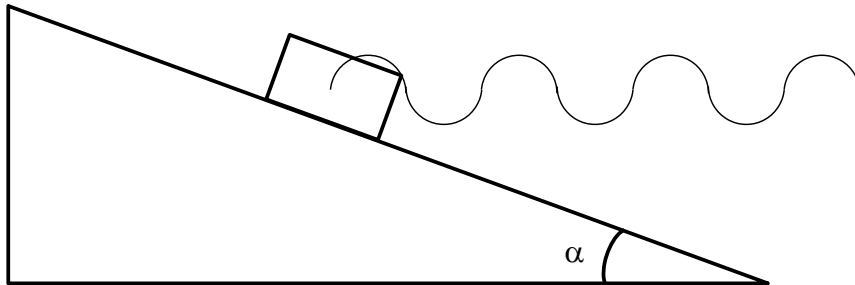
(0,5 puncte)

Integrând ecuațiile (7), vom obține în condiția $x(0) = y(0) = 0$:

$$x(t) = v_0 \left[t + \frac{p}{\omega} (1 - \cos(\omega t)) \right], \quad y(t) = v_0 p \left[t - \frac{1}{\omega} \sin(\omega t) \right] \quad (8)$$

(2,0 puncte)

Valorile medii pentru o perioadă $T = \frac{2\pi}{\omega}$ sunt egale cu: $\langle \dot{x} \rangle = \frac{g}{\omega} \cos \alpha$, $\langle \dot{y} \rangle = \frac{g}{\omega} \sin \alpha$. Viteza medie a corpului este orientată orizontal.

(0,5 puncte)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

Задача 1

(10,0 p)

Решение

Движение тела происходит в плоскости xOy и подчиняется уравнению Ньютона:

$$m\vec{a} = m\vec{g} + q[\vec{v} \times \vec{B}] + \vec{N} + \vec{F}_{mp} \quad (1)$$

В проекциях на оси x и y :

$$m\ddot{x} = mg \sin \alpha - \mu N + q \dot{y} B_z \quad \text{и} \quad m\ddot{y} = N - mg \cos \alpha - q \dot{x} B_z \quad (2)$$

(2,0 балла)

Тело находится на наклонной плоскости при условии:

$$\dot{y} = \ddot{y} = 0 \quad .$$

$$N = mg \cos(\alpha) + q \dot{x} B_z \quad (3)$$

(1,0 балл)

1. $B_z > 0$ Сила реакции опоры N растёт с ростом скорости тела $\dot{x}$ до тех пор, пока ускорение $\ddot{x}$ не обратится в ноль при $\mu N = mg \sin \alpha$

(1,0 балл)

Далее тело движется равномерно вдоль оси x со скоростью:

$$v = (\dot{x})_{max} = \frac{mg}{qB\mu} \sin \alpha (1 - \mu \operatorname{ctg} \alpha) \quad (4)$$

(1,0 балл)

2. $B_z < 0$ Согласно уравнению (3) $N = mg \cos \alpha - q \dot{x} B$ $B = |B_z|$. Сила реакции N уменьшается с ростом скорости тела и при

$$\dot{x} = v_0 = \frac{g \cos \alpha}{\omega} \quad , \quad \omega = \frac{qB}{m} \quad (5)$$

(0,5 балла)

сила реакции обращается в ноль, т. к. сила Лоренца направлена вверх вдоль оси y . Далее, в полёте, движение тела подчиняется уравнениям Ньютона.

$$\ddot{x} = -\omega \left(\dot{y} - \frac{g}{\omega} \sin \alpha \right) \quad , \quad \ddot{y} = \omega \left(\dot{x} - \frac{g}{\omega} \cos \alpha \right) \quad (6)$$

(0,5 балла)

Используем функции данные в условии. Вычислим

$\ddot{x} = b\omega \cos(\omega t)$, $\ddot{y} = b\omega \sin(\omega t)$. Подставляя $\ddot{x}$ и $\ddot{y}$ в уравнения (6), получим

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

$$\ddot{x} = b\omega \cos(\omega t) = -\omega(c - \frac{g}{\omega} \sin \alpha - b \cos(\omega t)) \text{ , следовательно } c = \frac{g}{\omega} \sin \alpha$$

(0,5 балла)

$$\ddot{y} = b\omega \sin(\omega t) = \omega(a + b \sin(\omega t) - \frac{g \cos \alpha}{\omega}) \text{ решая это уравнение, получим}$$

$$a = \frac{g}{\omega} \cos \alpha = v_0 \quad c = v_0 \operatorname{tg} \alpha$$

(0,5 балла)

Из условия $\dot{y}(0) = c - b = 0$ находим $b = v_0 p$, где $p = \operatorname{tg} \alpha$. Таким образом окончательно

$$\dot{x}(t) = v_0 + p v_0 \sin(\omega t) \text{ , } \dot{y}(t) = v_0 p (1 - \cos(\omega t)) \quad (7)$$

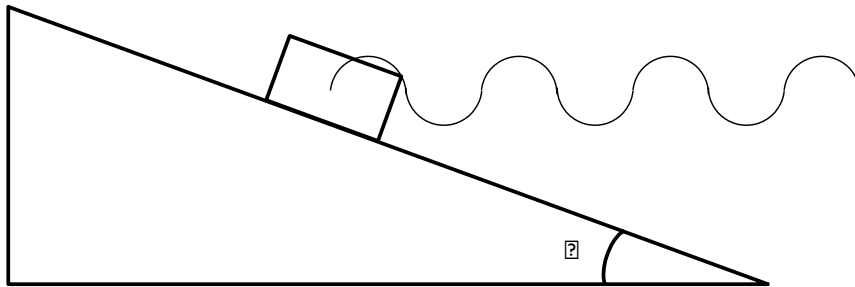
(0,5 балла)

Интегрируя уравнения (7), получим при условии $x(0) = y(0) = 0$:

$$x(t) = v_0 [t + \frac{p}{\omega} (1 - \cos(\omega t))] \text{ , } y(t) = v_0 p [t - \frac{1}{\omega} \sin(\omega t)] \quad (8)$$

(2,0 балла)

Средние значения за период $T = \frac{2\pi}{\omega}$ равны: $\langle \dot{x} \rangle = \frac{g}{\omega} \cos \alpha$, $\langle \dot{y} \rangle = \frac{g}{\omega} \sin \alpha$. Средняя скорость тела направлена горизонтально.

(0,5 балла)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

Problema 2

(10,0 p)

Soluție

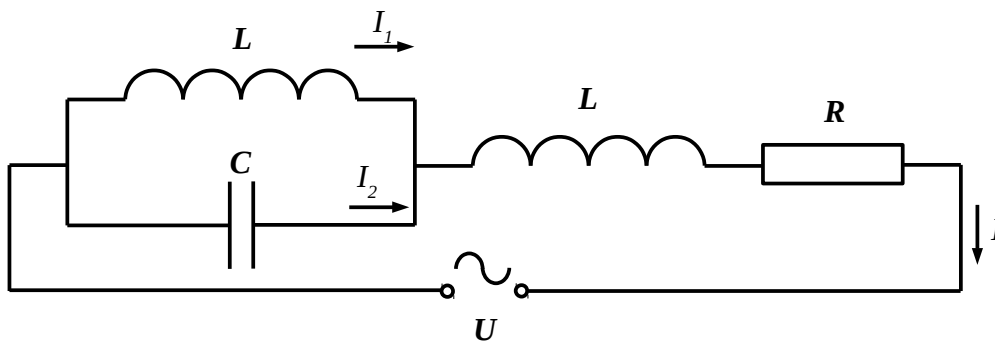
A.

1. Curentul prin rezistența R va fi egal cu zero în cazul când toată tensiunea aplicată $U(t)$ cade pe conturul supraconductor ideal, Rezistența căruia tinde la infinit.

$$\omega = \omega_0 = \frac{1}{\sqrt{LC}} = 10^2 \text{ s}^{-1}$$

(0,5 puncte)

2. Dacă toată tensiunea cade pe rezistență, atunci frecvența generatorului este egală cu frecvența proprie a oscilațiilor conturului:

Folosind legile lui Kirchhoff obținem:

$$\dot{I}_1 L = -\dot{I}_2 L = \frac{q}{C}, \quad I = I_1 + I_2, \quad I_2 = \dot{q}, \quad I - \text{intensitatea curentului}$$

(0,6 puncte)

Tensiunea pe o bobină este egală cu tensiunea pe cealaltă și e opusă după fază. Soluționând sistemul de ecuații, obținem:

$$2\dot{I}_1 L = -\dot{I}_2 L = \frac{-\ddot{q}}{L} \quad \ddot{q} = -2\omega_0^2 q \quad \omega_1 = \sqrt{2}\omega_0 = \sqrt{2}10^2 \frac{1}{s} = 141 \frac{1}{s}$$

(0,4 puncte)

3. Curentul prin rezistența R este egal cu $I = \frac{U_0}{R} \cos \omega t = I_0 \cos \omega t$, $I_0 = 1 \text{ A}$

(0,2 puncte)

4. Amplitudinea tensiunii pe ambele bobine și pe condensator este una și aceeași și este egală cu:

$$U_2 = I_0 \omega_1 L = 1,41 \text{ kV}$$

(0,3 puncte)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

B.

1. Suprafața meniscului este deteminată de ecuația echilibrului hidrostatic:

$$\rho g(a-y) = \frac{\sigma}{R}, \quad \frac{dy}{dx} = \operatorname{tg} \varphi, \quad dl = \frac{dy}{\sin \varphi} \quad (1)$$

Din ecuația (1) găsim

$$\rho g(a-y) = \sigma \sin \varphi \frac{d\varphi}{dy} \quad (y-a)dy = \frac{\sigma}{\rho g} \sin \varphi d\varphi = \frac{-\sigma}{\rho g} d\cos \varphi \quad (2)$$

(0,5 puncte)

Integrând partea stângă și dreaptă a ecuației (2), obținem:

$$\frac{1}{2}(y-a)^2 = \frac{-\sigma}{\rho g}(1 - \cos \varphi) \quad (3)$$

(0,5 puncte)

Pentru $\varphi=0$, $y=a$. Astfel:

$$y(\varphi) = a - \sqrt{\frac{2\sigma}{\rho g}(1 - \cos \varphi)}, \quad y\left(\frac{\pi}{2}\right) = 0 \quad a = \sqrt{\frac{2\sigma}{\rho g}} \quad (3)$$

(0,5 puncte)

$$y(\varphi) = a(1 - \sqrt{2} \sin \frac{\varphi}{2}) \quad (4)$$

(0,5 puncte)

Folosind funcția $y(\varphi)$ (4) găsim depedența x de φ .

$$dx = \operatorname{ctg} \varphi dy = \frac{-a}{\sqrt{2}} \cos \frac{\varphi}{2} \operatorname{ctg} \varphi d\varphi = \frac{-a}{\sqrt{2}} \frac{1 - 2 \sin^2 \frac{\varphi}{2}}{2 \sin \frac{\varphi}{2} \cos \frac{\varphi}{2}} \cos \frac{\varphi}{2} d\varphi,$$

$$dx = \frac{a}{\sqrt{2}} \sin \frac{\varphi}{2} d\varphi - \frac{a}{2\sqrt{2}} \frac{d\varphi \sin \frac{\varphi}{2}}{\sin \frac{\varphi}{2} \cos \frac{\varphi}{2}} = -\sqrt{2} a d(\cos \frac{\varphi}{2}) + \frac{a}{\sqrt{2}} \frac{d(\cos \frac{\varphi}{2})}{1 - \cos^2 \frac{\varphi}{2}}$$

Transformăm

$$\frac{1}{1 - \cos^2 \frac{\varphi}{2}} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{1 - \cos \frac{\varphi}{2}} + \frac{1}{1 + \cos \frac{\varphi}{2}} \right)$$

$$dx = -a\sqrt{2} d(\cos(\frac{\varphi}{2})) + \frac{a}{2\sqrt{2}} d(\ln(\frac{1 + \cos \frac{\varphi}{2}}{1 - \cos \frac{\varphi}{2}}))$$

(1,0 punct)

Astfel,

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

$$x(\varphi) = a \left\{ \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{1 + \cos \frac{\varphi}{2}}{1 - \cos \frac{\varphi}{2}} \right) - \sqrt{2} \cos \frac{\varphi}{2} \right\} + x_0$$

Constanta de integrare x_0 o găsim din condiția $x\left(\frac{\pi}{2}\right) = 0$

$$x_0 = a \left\{ 1 - \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1} \right) \right\}$$

(0,5 puncte)

Definitiv obținem că

$$x(\varphi) = a \left\{ 1 - \sqrt{2} \cos \left(\frac{\varphi}{2} \right) + \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{1 + \cos \left(\frac{\varphi}{2} \right)}{1 - \cos \left(\frac{\varphi}{2} \right)} \frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1} \right) \right\} \quad (5)$$

(2,0 puncte)

2. $a = \left(\frac{2\sigma}{\rho g} \right)^{1/2}$

3. $a = \left(\frac{2 \cdot 72,8}{9,81} \right)^{1/2} \cdot 10^{-3} \text{ m} = 3,85 \text{ mm}$

(0,5 puncte)

4. Placa nu se va scufunda dacă pentru $\varphi = \pi$ lățimea ei va satisface inegalitatea

$$l > 2x(\pi)$$

(0,5 puncte)

deoarece pentru $\varphi = \pi$ forța de tensiune superficială este îndreptată vertical în sus. Folosind ecuația (5), găsim

$$l > 2a \left(1 + \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1} \right) \right), \quad l > 2a \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2}} \ln(1 + \sqrt{2}) \right)$$

substituind valorile numerice, obținem condiția:

$$l > 0,754 a$$

(0,5 puncte)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

Задача 2

(10,0 p)

Решение

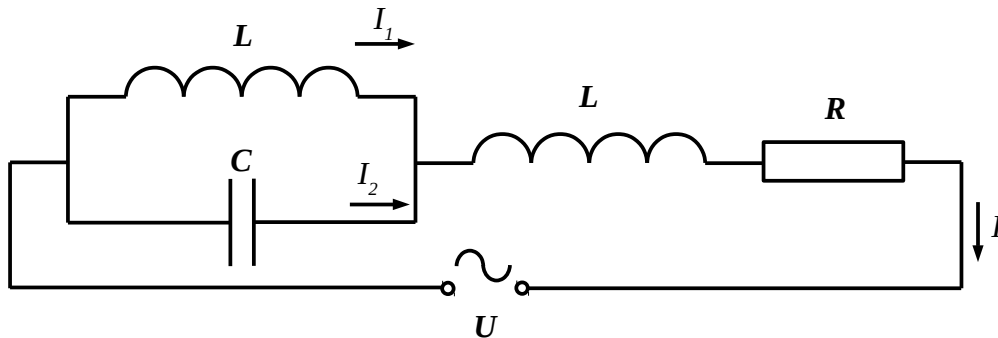
А.

1. Ток через резистор R будет равен нулю в случае, когда всё напряжение $U(t)$ приложено к сверхпроводящему идеальному контуру, сопротивление которого стремится к бесконечности.

$$\omega = \omega_0 = \frac{1}{\sqrt{LC}} = 10^2 \text{ s}^{-1}$$

(0,5 балла)

2. Если всё напряжение падает на резисторе, то частота генератора равна собственной частоте колебаний контура:

Используя правила Кирхгофа, находим

$$\dot{I}_1 L = -\dot{I}_2 L = \frac{q}{C}, \quad I = I_1 + I_2, \quad I_2 = \dot{q}, \quad I - \text{сила тока}$$

(0,6 балла)

Напряжение на одной катушке, равно напряжению на другой и противоположно по фазе. Решая систему уравнений, находим

$$2\dot{I}_1 L = -\dot{I}_2 L = \frac{-\ddot{q}}{L} \quad \ddot{q} = -2\omega_0^2 q \quad \omega_1 = \sqrt{2}\omega_0 = \sqrt{2}10^2 \frac{1}{s} = 141 \frac{1}{s}$$

(0,4 балла)

3. Ток через резистор R равен $I = \frac{U_0}{R} \cos \omega t = I_0 \cos \omega t$, $I_0 = 1 \text{ A}$

(0,2 балла)

4. Амплитуда напряжения на обеих катушках и на конденсаторе одна и та же и равна

$$U_2 = I_0 \omega_1 L = 1,41 \text{ kV}$$

(0,3 балла)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

B.

1. Поверхность мениска определяется уравнением гидростатического равновесия

$$\rho g(a-y) = \frac{\sigma}{R}, \quad \frac{dy}{dx} = \operatorname{tg} \varphi, \quad dl = \frac{dy}{\sin \varphi} \quad (1)$$

Из уравнения (1) находим

$$\rho g(a-y) = \sigma \sin \varphi \frac{d\varphi}{dy} \quad (y-a)dy = \frac{\sigma}{\rho g} \sin \varphi d\varphi = \frac{-\sigma}{\rho g} d\cos \varphi \quad (2)$$

(0,5 балла)

Интегрируя левую и правую части уравнения (2), получим

$$\frac{1}{2}(y-a)^2 = \frac{-\sigma}{\rho g}(1 - \cos \varphi) \quad (3)$$

(0,5 балла)

При $\varphi=0$, $y=a$. Таким образом

$$y(\varphi) = a - \sqrt{\frac{2\sigma}{\rho g}}(1 - \cos \varphi), \quad y\left(\frac{\pi}{2}\right) = 0 \quad a = \sqrt{\frac{2\sigma}{\rho g}} \quad (4)$$

(0,5 балла)

$$y(\varphi) = a(1 - \sqrt{2} \sin \frac{\varphi}{2}) \quad (5)$$

(0,5 балла)

Используя функцию $y(\varphi)$ (4) находим зависимость x от φ .

$$dx = \operatorname{ctg} \varphi dy = \frac{-a}{\sqrt{2}} \cos \frac{\varphi}{2} \operatorname{ctg} \varphi d\varphi = \frac{-a}{\sqrt{2}} \frac{1 - 2 \sin^2 \frac{\varphi}{2}}{2 \sin \frac{\varphi}{2} \cos \frac{\varphi}{2}} \cos \frac{\varphi}{2} d\varphi,$$

$$dx = \frac{a}{\sqrt{2}} \sin \frac{\varphi}{2} d\varphi - \frac{a}{2\sqrt{2}} \frac{d\varphi \sin \frac{\varphi}{2}}{\sin \frac{\varphi}{2} \cos \frac{\varphi}{2}} = -\sqrt{2} a d(\cos \frac{\varphi}{2}) + \frac{a}{\sqrt{2}} \frac{d(\cos \frac{\varphi}{2})}{1 - \cos^2 \frac{\varphi}{2}}$$

Преобразуем

$$\frac{1}{1 - \cos^2 \frac{\varphi}{2}} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{1 - \cos \frac{\varphi}{2}} + \frac{1}{1 + \cos \frac{\varphi}{2}} \right)$$

$$dx = -a\sqrt{2} d(\cos(\frac{\varphi}{2})) + \frac{a}{2\sqrt{2}} d(\ln(\frac{1 + \cos \frac{\varphi}{2}}{1 - \cos \frac{\varphi}{2}}))$$

(1,0 балл)

Таким образом

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba teoretică ORF 2017,

clasa a 12

$$x(\varphi) = a \left\{ \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{1 + \cos \frac{\varphi}{2}}{1 - \cos \frac{\varphi}{2}} \right) - \sqrt{2} \cos \frac{\varphi}{2} \right\} + x_0$$

Постоянную интегрирования x_0 находим из условия $x\left(\frac{\pi}{2}\right) = 0$

$$x_0 = a \left\{ 1 - \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1} \right) \right\}$$

(0,5 балла)

Окончательно получим

$$x(\varphi) = a \left\{ 1 - \sqrt{2} \cos \left(\frac{\varphi}{2} \right) + \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{1 + \cos \left(\frac{\varphi}{2} \right)}{1 - \cos \left(\frac{\varphi}{2} \right)} \frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1} \right) \right\} \quad (5)$$

(2,0 балла)

2. $a = \left(\frac{2\sigma}{\rho g} \right)^{1/2}$

3. $a = \left(\frac{2 \cdot 72,8}{9,81} \right)^{1/2} \cdot 10^{-3} \text{ m} = 3,85 \text{ mm}$

(0,5 балла)

4. Пластина не утонет, если при $\varphi = \pi$ ширина пластины удовлетворяет неравенству

$$l > 2x(\pi)$$

(0,5 балла)

поскольку при $\varphi = \pi$ сила поверхностного натяжения направлена вертикально вверх. Используя уравнение (5), находим

$$l > 2a \left(1 + \frac{1}{2\sqrt{2}} \ln \left(\frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1} \right) \right), \quad l > 2a \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2}} \ln(1 + \sqrt{2}) \right)$$

подставляя численные значения, получим условие

$$l > 0,754 a$$

(0,5 балла)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Теоретический тип ORF 2017,

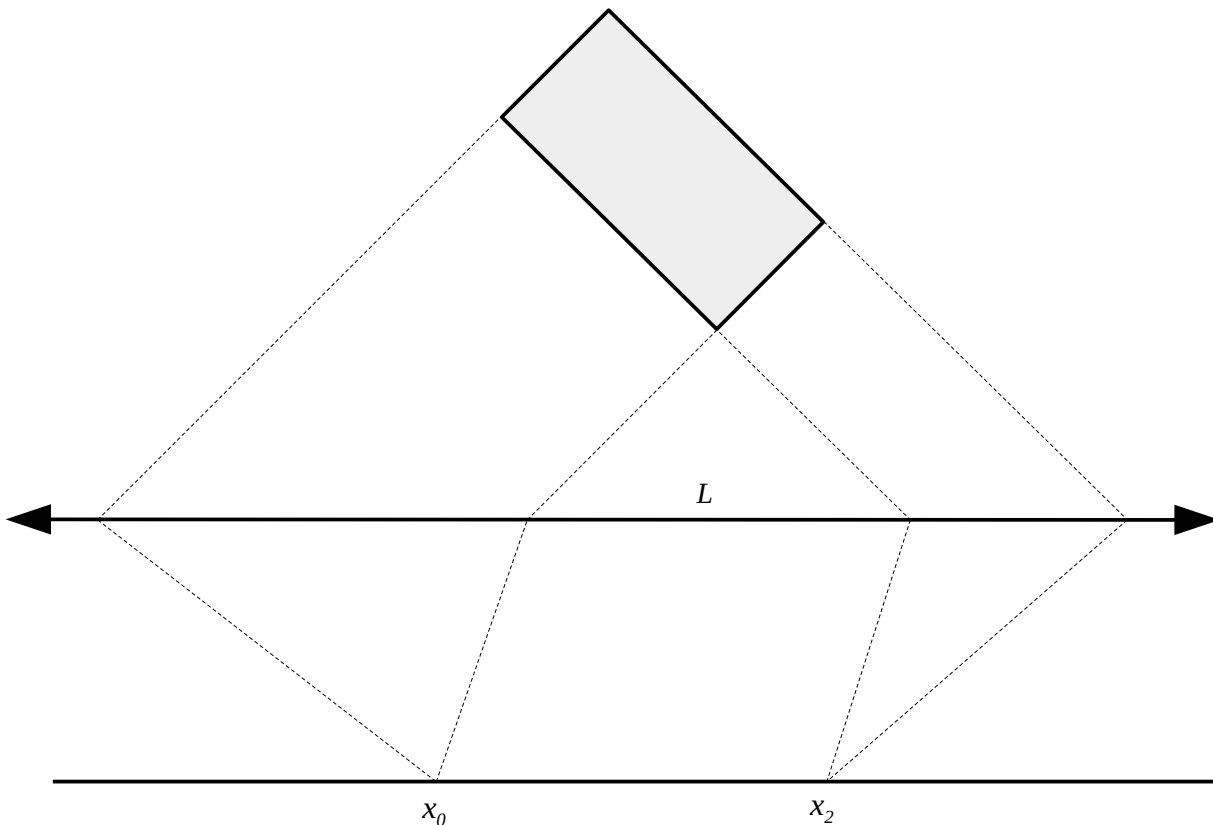
clasa a 12

Problema 3

(10,0 puncte)

Soluție

Razele paralele, îndreptate de-a lungul laturilor dreptunghiului, după refracție în lentilă se intersectează în punctul x_0 și x_2 . Prelungirea acestor raze determină conturul imaginii. Acest fapt ne permite de a găsi poziția planului focal și punctele x_1 și x_3 reieșind imaginea dată. Utilizând raze suplimentare orientate după laturile și diagonalele dreptunghiului precum și cele ce trec prin centrul optic al lentilei observăm, că, triunghiul x_2Ox_0 (vezi Fig. 2) este dreptunghic, iar unghiurile în vârful O în triunghiurile x_2Ox_1 și x_3Ox_2 sunt $\frac{\pi}{6}$ reieșind din condițiile problemei.

Fig. 1

(2,0 puncte)

Vom nota segmentele $|x_0x_i|$ ($i=1,2,3$) prin x_i . Unghiul la vârful O în triunghiul x_2Ox_0 este egal cu $\frac{\pi}{2}$, și ca urmare punctul O se află pe circumferința diametrul căreia este egal cu lungimea segmentului $|x_0x_2|=x_2$. Să notăm lungimile laturilor triunghiurilor prin $|x_iO|=a_i$ ($i=1,2,3$). Triunghiurile obținute ne permit să alcătuim relațiile:

$$a_0 = x_2 \cos(\alpha),$$

$$x_1 \cos(\alpha) + \frac{1}{2} a_1 = a_0, \quad x_3 \cos(\alpha) - \frac{1}{2} a_3 = a_0, \quad x_3 \sin(\alpha) = \frac{\sqrt{3}}{2} a_3, \quad x_1 \sin(\alpha) = \frac{\sqrt{3}}{2} a_1 \quad (1)$$

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Теоретический тип ORF 2017,

clasa a 12
(2,0 puncte)

Din relațiile (1) obținem $a_1 = 2a_0 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right)$ $a_3 = 2a_0 \left(\frac{x_3}{x_2} - 1\right) \Rightarrow$

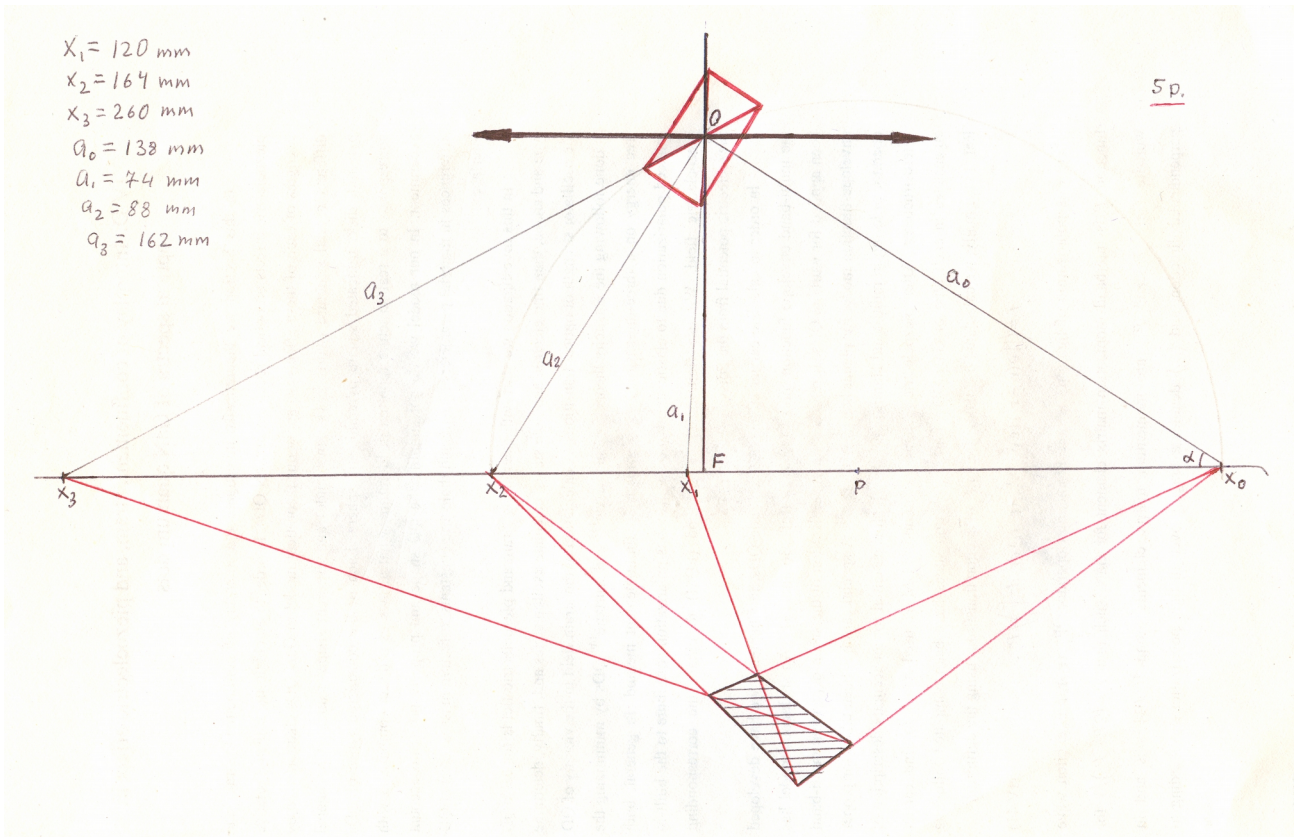
$$\frac{x_3}{x_1} = \frac{a_3}{a_1} = \frac{x_3 - x_2}{x_2 - x_1}, \quad a_1^2 = \frac{4}{3} x_1^2 \left(1 - \left(\frac{a_0}{x_2}\right)^2\right), \quad a_3^2 = \frac{4}{3} x_3^2 \left(1 - \left(\frac{a_0}{x_2}\right)^2\right)$$

$$\frac{4}{3} x_1^2 \left(1 - \left(\frac{a_0}{x_2}\right)^2\right) = 4 a_0^2 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right)^2 \Rightarrow a_0 = \frac{\frac{2}{\sqrt{3}} x_1}{\left[4 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right)^2 + \frac{4}{3} \left(\frac{x_1}{x_2}\right)^2\right]^{\frac{1}{2}}}$$

$$a_0 = \frac{\frac{2}{\sqrt{3}} x_3}{\left[4 \left(\frac{x_3}{x_2} - 1\right)^2 + \frac{4}{3} \left(\frac{x_3}{x_2}\right)^2\right]^{\frac{1}{2}}}, \quad a_1 = 2a_0 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right), \quad a_3 = 2a_0 \left(\frac{x_3}{x_2} - 1\right)$$

(1,0 punct)

Măsurând segmentele x_1, x_2, x_3 calculăm mărimea a_0 . Din punctul x_0 trasăm segmentul a_0 până la intersecția cu circumferința. Găsim astfel centrul optic al lentilei, poziția lui și axa optică principală. În problema noastră $a_0 = 138$ mm, $x_1 = 120$ mm, $x_2 = 164$ mm, $x_3 = 260$ mm.

Fig. 2

(5,0 puncte)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
 Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Теоретический тип ORF 2017,

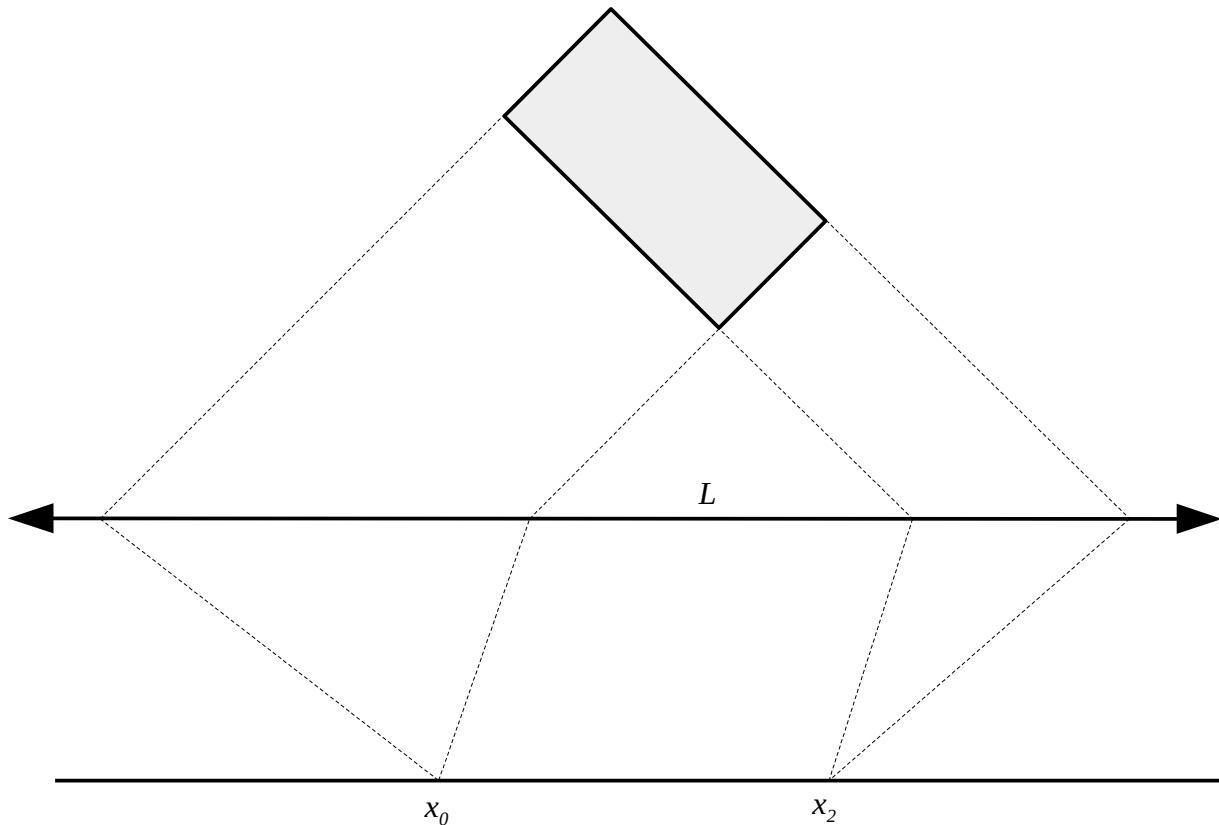
clasa a 12

Задача 3

(10,0 баллов)

Решение

Параллельные лучи, направленные вдоль сторон прямоугольника, после преломления в линзе пересекаются в точке x_0 и x_2 . Продолжение этих лучей определяют контур изображения. Это позволяет по данному изображению найти положение фокальной плоскости и точки x_1 и x_3 на ней. Используя дополнительные лучи, ориентированные по сторонам и диагоналям прямоугольника и проходящие через оптический центр линзы замечаем, что треугольник x_2Ox_0 (см. Рис. 2) прямоугольный, а углы при вершине O в треугольниках x_2Ox_1 и x_3Ox_2 равны $\frac{\pi}{6}$ по условию задачи.

Рис. 1

(2,0 балла)

Обозначим отрезки $|x_0x_i|$ ($i=1,2,3$) через x_i . Угол при вершине O в треугольнике x_2Ox_0 равен $\frac{\pi}{2}$, а следовательно точка O лежит на окружности, диаметр которой равен длине отрезка $|x_0x_2|=x_2$. Обозначим длины сторон треугольников $|x_iO|=a_i$ ($i=1,2,3$). Полученные треугольники позволяют составить уравнения

$$a_0 = x_2 \cos(\alpha) \quad , \quad x_1 \cos(\alpha) + \frac{1}{2} a_1 = a_0 \quad , \quad x_3 \cos(\alpha) - \frac{1}{2} a_3 = a_0 \quad , \quad x_3 \sin(\alpha) = \frac{\sqrt{3}}{2} a_3 \quad , \quad x_1 \sin(\alpha) = \frac{\sqrt{3}}{2} a_1$$

(1)

(2,0 балла)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
 CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Теоретический тип ORF 2017,

clasa a 12

Из уравнений (1) находим $a_1 = 2a_0 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right)$ $a_3 = 2a_0 \left(\frac{x_3}{x_2} - 1\right) \Rightarrow$

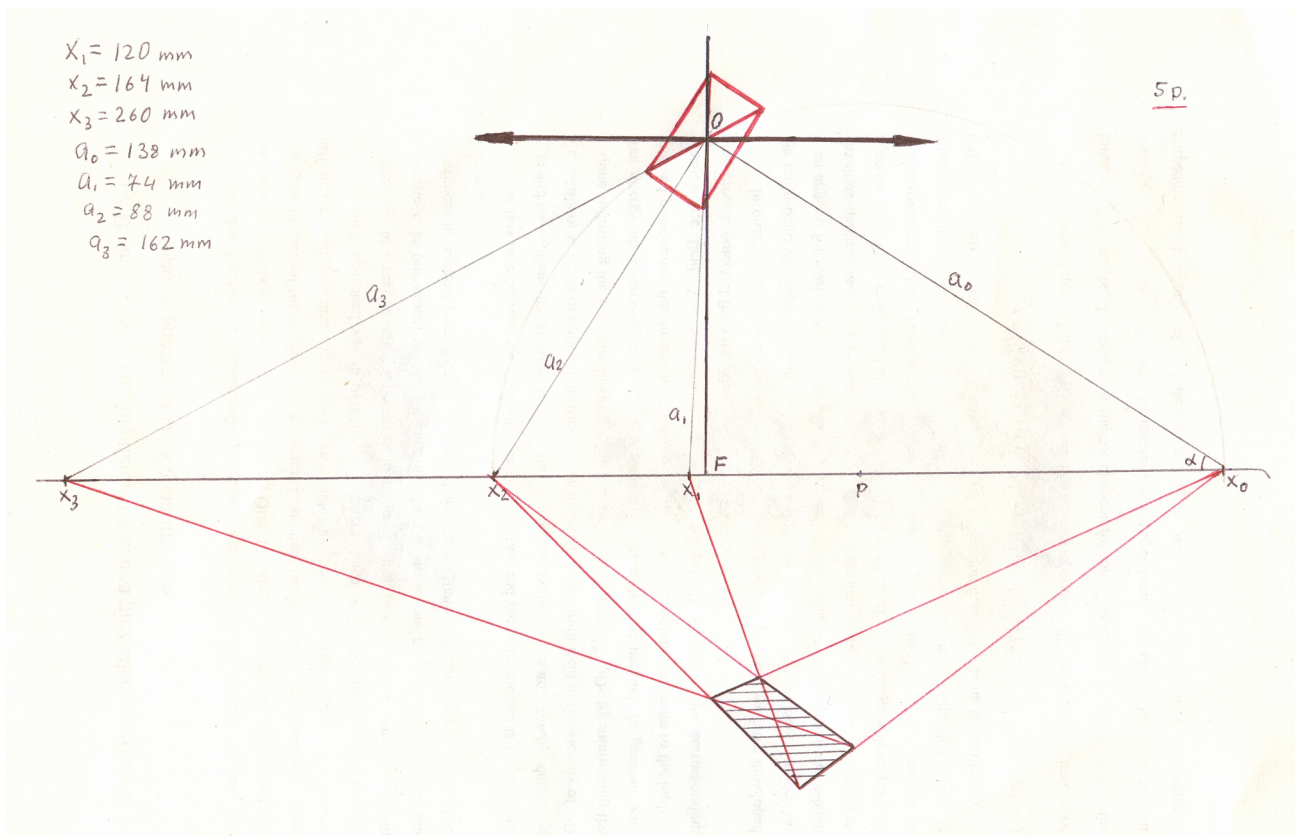
$$\frac{x_3}{x_1} = \frac{a_3}{a_1} = \frac{x_3 - x_2}{x_2 - x_1}, \quad a_1^2 = \frac{4}{3} x_1^2 \left(1 - \left(\frac{a_0}{x_2}\right)^2\right), \quad a_3^2 = \frac{4}{3} x_3^2 \left(1 - \left(\frac{a_0}{x_2}\right)^2\right)$$

$$\frac{4}{3} x_1^2 \left(1 - \left(\frac{a_0}{x_2}\right)^2\right) = 4 a_0^2 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right)^2 \Rightarrow a_0 = \frac{\frac{2}{\sqrt{3}} x_1}{\left[4 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right)^2 + \frac{4}{3} \left(\frac{x_1}{x_2}\right)^2\right]^{\frac{1}{2}}}$$

$$a_0 = \frac{\frac{2}{\sqrt{3}} x_3}{\left[4 \left(\frac{x_3}{x_2} - 1\right)^2 + \frac{4}{3} \left(\frac{x_3}{x_2}\right)^2\right]^{\frac{1}{2}}}, \quad a_1 = 2a_0 \left(1 - \frac{x_1}{x_2}\right), \quad a_3 = 2a_0 \left(\frac{x_3}{x_2} - 1\right)$$

(1,0 балл)

Измерив отрезки x_1, x_2, x_3 вычисляем величину a_0 . Из точки x_0 откладываем отрезок a_0 до пересечения с окружностью. Находим оптический центр линзы, её положение и главную оптическую ось. В нашем задании $a_0 = 138$ мм, $x_1 = 120$ мм, $x_2 = 164$ мм, $x_3 = 260$ мм.

Рис. 2

(5,0 баллов)

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba practică ORF 2017,

clasa a 12

Problema 1

(20,0 puncte)

Analiza unui circuit electric necunoscut poate fi efectuată folosind mai multe metode în dependență de scopul pus. Una din metodele de analiză o veți aplica în practică pentru soluționarea problemei propuse. Un circuit electric necunoscut, pus la dispoziție pentru acest experiment, este constituit numai din elemente neliniare identice (n la număr). Fiecare din elementele neliniare reprezintă o joncțiune p - n cu contacte la fiecare din joncțiunile p și n , formând astfel o diodă semiconductoare. Ambalajul sigilat, ce conține circuitul electric necunoscut, are pe exterior 4 fire de conexiune de diferite culori (borne externe) conectate direct la circuitul electric care sunt numerotate. Folosind multimetrul digital pus la dispoziție și diodă identică cu cele folosite în circuit (atașată pe ambalaj), să se determine:

1. polaritatea elementelor neliniare (p sau n) ce sunt conectate direct la firele de conexiune externe în funcție de bornă (la ce borna și ce se conectează p sau n a elementului neliniar). (3,0 puncte)
2. numărul de elemente neliniare n ce constituie circuitul necunoscut. (3,0 puncte)
3. Explicați în detaliu modul de lucru și algoritmul de aflare a conexiunii elementelor neliniare în schemă și rezultatele experimentale obținute. (5,0 puncte)
4. Reprezentați grafic schema electrică ce se află în ambalaj. (9,0 puncte)

Aparate și accesorii: multimetru digital, schemă necunoscută cu dioda model pe ea.

Notă (!)

1. Nu deteriorați ambalajul sigilat al circuitului electric necunoscut!
2. Scrieți în foaia de răspuns numărul ambalajul sigilat.
3. Pentru informare ce ține de parametrii diodei, aveți atașată o diodă model. În experimentul dat, se va considera, că parametrii diodelor ce sunt măsurăți în această lucrare pot fi diferiți (până la 5-10%).
4. Firele multimetrului folosite pentru testare sunt roșu (+) și negru (-). Firele de testare nu se vor deconecta de la multimetru (!).
5. Multimetrul digital pus la dispoziție are posibilitate de a lucra în regim de testare a diodei. Pentru a activa acest regim, poziționați manivela-circulară (comutatorul) în poziția de măsurare a diodei reprezentată prin simbolul diodei. Informația pe ecran, ce apare în decursul măsurării și se prezintă sau sub formă de 3 cifre (între 500 și 800) ce reprezintă tensiunea (în mV) ce cade pe o diodă la polarizare directă a ei sau este prezent semnul „/” ce indică asupra faptului, că dioda este închisă pentru polarizarea dată a firelor de testare (roșu și negru).
6. Rezultatele măsurărilor efectuate se vor trece în tabel, unde se va indica numărul bornei și/sau culoarea firului de conexiune (albastru, verde, galben, auriu).

problemă propusă de: dr., conf. cerc. Sergiu Vatavu
Corneliu Rotaru
dr. hab., prof. univ. Alexandr Cliucanov
Serghei Moldovanu
dr. hab., conf. cerc. Denis Nica
Universitatea de Stat din Moldova

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII

CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Экспериментальный тур ORF 2017,

Задача 1

12 класс

(20,0 баллов)

Анализ неизвестной электрической цепи можно провести различными методами в зависимости от поставленной задачи. Один из методов исследования вы сможете применить, для решения данной задачи на практике. Неизвестная электрическая цепь, предоставленная для проведения данного эксперимента состоит только из идентичных нелинейных элементов (n — их общее количество). Каждый из n нелинейных элементов представляет собой p - n переход с контактами к каждой из областей p и n , составляя таким образом полупроводниковый диод. Внешняя упаковка содержащая неизвестную электрическую цепь имеет 4 внешних разноцветных, пронумерованных провода (внешние выводы) подключённые напрямую к электрической цепи. Используя предоставленный цифровой мультиметр и диод идентичный тем что используются в электрической схеме (диод прикреплён к упаковке), определить:

1. полярность нелинейных элементов (p или n) которые подключены к внешним контактными проводам в зависимости от вывода (к какому выводу и что подключается, p или n нелинейного элемента). (3,0 балла)
2. количество нелинейных элементов n которые составляют неизвестную электрическую цепь. (3,0 балла)
3. Подробно объясните ход работы и алгоритм нахождения соединений нелинейных элементов в схеме и полученные экспериментальные данные. (5,0 баллов)
4. Нарисуйте схематично электрическую схему находящуюся в упаковке. (9,0 баллов)

Приборы и принадлежности: цифровой мультиметр, неизвестная электрическая схема находящаяся в упаковке и прикреплённый к ней типовой диод.

Примечание (!)

1. Не повредите упаковку неизвестной электрической цепи!
2. Внесите номер упаковки со схемой в лист для ответов.
3. Для более подробного ознакомления с параметрами диодов, к упаковке прикреплён типовой диод. В данном эксперименте, надо считать, что параметры диодов измеренных в данной работе могут отличаться (до 5-10%).
4. Выводы (тестовые провода) мультиметра используемые для тестирования схемы имеют красный (+) и чёрный (-) цвета. Не отключать от прибора тестовые выводы мультиметра (!).
5. Предоставленный цифровой мультиметр имеет возможность работать в режиме тестирования диодов. Для активации данного режима, установите круглую ручку (переключатель) в положение измерения диода (обозначена символом диода). Информация на экране состоит из 3-х цифр (между 500 и 800) и представляет собой падение напряжение (в мВ) на открытом диоде (прямое смещение), а индикация на экране в виде „/“ указывает на то что диод заперт для данного подключения тестовых проводов (красного и чёрного).
6. Результаты проведённых измерений запишите в виде таблицы, в которой указан номер выводов и/или их цвет (синий, зеленый, желтый, золотой).

problemă propusă de: dr., conf. cerc. Sergiu Vatavu

Corneliu Rotaru

dr. hab., prof. univ. Alexandr Cliucanov

Serghei Moldovanu

dr. hab., conf. cerc. Denis Nica

Universitatea de Stat din Moldova

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba practică ORF 2017,

clasa a 12

Problema 1

(20,0 puncte)

Soluție

1.

La borna externă 3 (conductor galben) direct este conectat catodul diodei D3

(1,2 puncte)

La borna externă 4 (conductor verde) direct este conectat anodul diodei D4

(1,2 puncte)

La celelalte borne externe sunt conectate mai mult decât un singur element neliniar

(0,6 puncte)

2. numărul de elemente neliniare (diode) n ce constituie circuitul necunoscut:

dacă este detectată dioda D3

(0,4 puncte)

dacă este detectată dioda D4

(0,4 puncte)

dacă este detectată dioda D1

(1,1 puncte)

dacă este detectată dioda D2

(1,1 puncte)

În circuitul analizat sunt prezente $n = 4$ diode.

3.

Algoritmul de găsimă a conexiunii elementelor necunoscute constă în testarea cu multimetrul a tuturor bornelor de ieșire în regim de testare a diodei în toate combinațiile posibile.

(1,0 punct)

Toate combinațiile posibile și valorile tensiunilor (în mV) măsurate sunt trecute în tabelul de mai jos.

Pentru fiecare din liniile și coloanele tabelului se acordă câte **0,5 puncte** (sau pentru un tabel completat corect în întregime după algoritmul de mai sus – **4 puncte**).

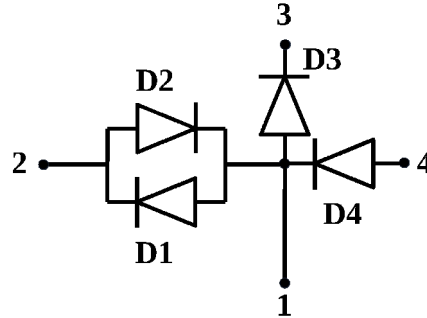
Numărul bornei/culoare a firului (polarizare)	1/auriu (-)	2/albastru (-)	3/galben (-)	4/verde (-)
1/auriu (+)	X	500-700	500-700	„/”
2/albastru (+)	500-700	X	1100-1500	„/”
3/galben (+)	„/”	„/”	X	„/”
4/verde (+)	500-700	1100-1500	1100-1500	X

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Proba practică ORF 2017,

clasa a 12

4. Schema electrică ce se află în ambalaj este prezentată mai jos:

Conexiunea corectă a diodelor D1 și D2 (paralel una cu alta în configurația indicată în desen)	(2,5 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D3 la diodele D1 și D2	(2,0 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D4 la diodele D1 și D2	(2,0 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D3 cu dioda D4	(0,5 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D2 cu dioda D4	(0,5 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D2 cu dioda D3	(0,5 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D1 cu dioda D4	(0,5 puncte).
Conexiunea corectă a diodei D1 cu dioda D3	(0,5 puncte).

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII
CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Экспериментальный тур ORF 2017,

12 класс

Задача 1

(20,0 баллов)

Решение

1.

К внешним контактным проводам 3 (желтый провод) напрямую подключен катод диода D3 **(1,2 балла)**

К внешним контактным проводам 4 (зеленый провод) напрямую подключен анод диода D4 **(1,2 балла)**

К остальным выводам подключены более одного диода **(0,6 балла)**

2. количество нелинейных элементов (диодов) n составляющих неизвестную схему:

если найден диод D3 **(0,4 балла)**

если найден диод D4 **(0,4 балла)**

если найден диод D1 **(1,1 балла)**

если найден диод D2 **(1,1 балла)**

Анализируемая схема состоит из $n = 4$ диодов.

3.

Алгоритм нахождения соединений неизвестных элементов состоит в проверке мультиметром всех выводов в режиме тестирования диодов во всех возможных комбинациях. **(1,0 балл)**

Все возможные комбинации и значения напряжений (в мВ) представлены ниже.

За каждую строку или столбец таблицы, правильно заполненную **0,5 балла** (если таблица заполненная правильно согласно вышеописанному алгоритму – **4 балла**).

Номер вывода/цвет провода (полярность)	1/золотой (-)	2/синий (-)	3/желтый (-)	4/зеленый (-)
1/золотой (+)	X	500-700	500-700	„/“
2/синий (+)	500-700	X	1100-1500	„/“
3/желтый (+)	„/“	„/“	X	„/“
4/зеленый (+)	500-700	1100-1500	1100-1500	X

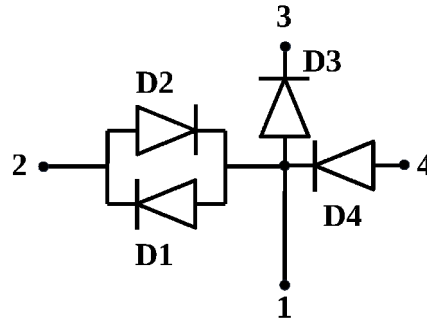
Ministerul Educației al Republicii Moldova
Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
OLIMPIADA REPUBLICANĂ LA FIZICĂ, EDIȚIA LIII

CHIȘINĂU, 31 martie – 3 aprilie 2017

Экспериментальный тур ORF 2017,

12 класс

4. Схема неизвестной электрической цепи:

Правильное соединение диодов D1 и D2 (паралельное, согласно схеме) (2,5 балла).

Правильное соединение диода D3 с диодами D1 и D2 (2,0 балла).

Правильное соединение диода D4 с диодами D1 и D2 (2,0 балла).

Правильное соединение диода D3 с диодом D4 (0,5 балла).

Правильное соединение диода D2 с диодом D4 (0,5 балла).

Правильное соединение диода D2 с диодом D3 (0,5 балла).

Правильное соединение диода D1 с диодом D4 (0,5 балла).

Правильное соединение диода D1 с диодом D3 (0,5 балла).